

ISLANDS *Kontakt*

SPECIAL # 23 part I– VEJLE – 2018 V1

Compiler: Jakob S. Arrevad: jsa@horten.dk. Based on articles from Kristian Kristensen, Værløse from 1994 and follow up articles and "inside" information from Gert Guttenberg collection handstamp from Vejle

This is a part of a series published online which summarizes, supplemented by recent discoveries, information published over the years in IslandsKontakt and elsewhere. We must all be grateful for the sustained efforts of all those who, over the years, as Editors or Authors have contributed to the gathering and dissemination of information relevant to the philately of Iceland.

This is the "story" about mail from Iceland to the town of VEJLE in Jutland, Denmark. A city not on the schedule of ships caring mail from Iceland, but for special reasons ships vent to VEJLE in 1920 until 1925 – Icelandic horses.

We divide so that in **part I** (the present one) is a reprint of the articles from Kristian Kristensen in IslandsKontakt (1994 and 1997), **part II** is focusing on the newspaper articles and will be published later. **Part III** focusing on the ships caring the mail and copies of the examples known.

SKIBSPOST FRA ISLAND TIL VEJLE.

af Kristian kristensen.

At al post til og fra Island blev transporteret med båd kan nok ikke komme bag på nogen, flyvemaskinen var ikke opfundet, så den eneste mulighed var at sejle med posten, det usædvanlige var at der blev sejlet til Vejle med posten.

Det var jo tidligere således, at al post fra Island til Danmark blev diregeret over København og fordelt videre derfra.

I Nordfrimexkataloget fra 1983, har jke gruppen skrevet en artikel om skibspost, og i afsnittet om Island er der beskrevet en række stempler fra Island til København.

Nederst i afsnittet er der omtalt et stempel, som har været brugt på en rute, som gik til Vejle.

Jeg havde aldrig hørt om en sådan rute eller set dette stempel, så min nysgerrighed var naturligvis vakt.

Der er tale om et liniestempel, der ser ud som om det er skrevet med skrivemaskineskrift:

Fra Jsland

Det store I i Island er ombyttet med et stort J, formodentlig ved en fejltagelse, det vides, ikke hvor dette stempel er lavet, og hvem der har udført det, og ifølge kataloget var der kun en dato kendt nemlig den 12-10 1920.

For et par år siden blev der udbudt et lot islandske mærker annullerede i danske byer, det lykkedes mig at få dette lot på auktionen. Der var stempler fra følgende danske provinsbyer:

ODENSE

ÅLBORG

ÅRHUS

KOLDING

FREDERIKSHAVN

og VEJLE.

Disse mærker var annullerede på forskellige datoer, og mærkerne som havde et Vejle stempel var afstemplede i perioden fra 1920 til 1924.

Dette kunne tyde på, at der var tale om flere dateringer, med mindre der var tale om tilfældigheder, det synes dog usansynligt, da der var 5 mærker annullerede i Vejle, alle med forskellige datoer.

Det kan også tænkes, at der har været skibspost til de andre byer, der er nævnt ovenfor, jeg vil dog i denne artikel koncentrere mig om det, der er annulleret i Vejle.

Skibe til Vejle fra Island.

For at finde ud af hvad der var ankommet af skibe til Vejle fra Island, kontaktede jeg Vejle Byhistoriske arkiv, hvor man havde arbejdet med toldvæsenets arkiver fra den periode, men der var ingen lister over ankomne skibe fra den periode, de var desværre væk, så af den vej var der ingen hjælp at finde.

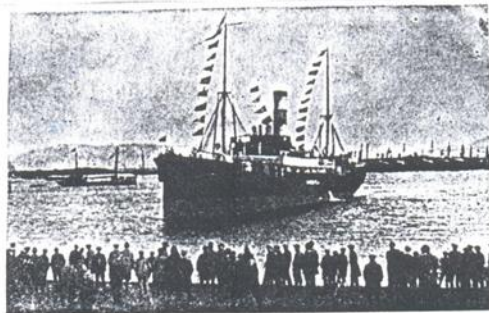
De havde lige fået overdraget alle gamle årgange af Vejle Social Demokrat, og lovede at se, om der var noget at hente der, og så kom der hul på bylden.

Var der tale om mere end en båd der sejlede bl.a. med post fra Island til Vejle?

Ja, der var ihvertfald tale om 3 skibe, som var:

GULLFOSS der ankom til Vejle den 15-8 1920, og efter hvad man ved, var det første gang et Islandsk skib anløb Vejle havn, og det fortælles, at folk fra byen valfartede til havnen for at se skibet.

Det blev bygget på Københavns Flydedok, og stabel afløbningen fandt sted den 23-1 1915. Skibet var på 1200 T.

Hio nýja skip Farnskipsfélagsins, Godafoss annar, kom til Reykjavík 9. september. Skipið er byggt hjá Svendborg Skipsværft. — Myndin er frá komu skipsins á Reykjavíkurhöfn.

Damperen ISLAND af København ankom til Vejle senere samme år fra Island, og endelig ankom GODAFOSS til Vejle i 1924, de to dampere GULLFOSS og GODAFOSS tilhørte begge et Islandsk rederi, hvorimod damperen ISLAND tilhørte DFDS.

GODAFOSS var det andet skib med det navn som tilhørte Dampskibsselskabet, det første blev også bygget i København, det var på 1500 T. og blev leveret den 21-4 1915.

Skibet grundstødte ved Straumnes den 2-12 1916, det nye GODAFOSS blev bestilt på Svendborg Værft, og blev leveret den 2-9 1921.

Hvad sejlede disse skibe med, og hvorfor til Vejle?
Hvorfor og med hvad skibene sejlede til Vejle fremgår af en avisartikel i Vejle Social Demokrat fra den 9-10 1920.

Den islandske Dampner
„Gullfoss“
ankom i Lørdags Aften ved 10-Tiden her i Havnen og præsenterede, saa vidt vi ved, for første Gang det islandske Flag i Vejle Havn. Foruden ca. 150 Passagerer, der skulde videre til København, havde „Gullfoss“ 400 islandske Heste ombord til Hestehandler Carl Sørensen. Ja, der var i Virkeligheden 404 Heste, idet der undervejs var født 3 Føl og et fjerde fødtes ombord, mens Skibet laa i Havnen. 200 Heste er solgt til Løsning og afgik dertil i Nat, 25 solgtes til København.
En Mængde Vejleensere benyttede Lejligheden til at gaa ombord paa Damperen, der straks efter at Hestene var kommen i Land i Gaar Eftermiddags ved 5 1/2 Tiden afsejlede til København.
— Om en Ugestid ankommer næste Ladning Heste, 4 à 500 Stk.

Hestehandler Carl Sørensen havde lavet en aftale med islændingene og fået eneforhandlingen af islandske heste i Danmark, derfor ville han naturligvis gerne se de heste, han havde købt, inden han solgte dem videre.

Udførelsestilladelse blev kun givet for sunde og raske heste. Der stod i loven, at der ikke måtte sælges heste, som var: magre, dårligt udseende, halte, eller med andre væsentlige fejl og lyder. Hestene skulle være over 4 år gamle, dog kun 3 hvis de var store og af godt udseende. De måtte ikke udføres mellem 1-11 og 1-6 og ikke på dækket udover perioden 1-7 til 30-8, og endelig måtte udførslen kun finde sted på bekvemt indrettede skibe.

Der var også lagt en udførselstold på hestene som var, pr. hest over 132 cm. 500 øre i told, hvordan og hvor hesten skulle måles fremgår ikke af det skrevne, alle mindre heste kostede 200 øre i udførselstold.

Aftalen lød på at han i 1920 skulle modtage 2000 heste fordelt på fire transporter, men på grund af den store efterspørgsel modtog han kun omkring 1500 stk. i 1920, den sidste ladning var på 399 heste, og de ankom til Vejle den 12-10 1920.

I en artikel fra 1921 kan man læse at skibene ud over heste også medbragte stykgods og post, og endelig også passagerer. Der står at skibet Island medførte en stor del post, der blev omekspereret her fra.

9.10.1920 Der kommer flere islandske Heste.

Som bekendt er Eneforretningen med Islandske Heste overdraget Hestehandler Carl Sørensen, Vejle. De sidste 400 Heste er i Onsdags afgaaet fra Island med Det forenede Dampner „Island“, der ventes at ankomme til Vejle Mandag Aften eller Tirsdag Morgen. Der var oprindeligt lovet Hr. Sørensen 2000 Heste, men da der har været meget stærk Efterspørgsel efter disse Heste til England, bevirker dette, at der kun kommer ialt ca. 1500 hertil. Med de 400, der nu er under Vejs, slutter saaledes Forsendelsen hertil.

„Island“ lossede i Dag 182 islandske Heste i Vejle Havn.

D. F. D. S. Dampner „Island“ indkom i Morges hertil fra Island med en Ladning Heste, ialt 182, til Hestehandler Carl Sørensen her i Byen. „Island“ forlod Island i Torsdags og har anløbet Newcastle paa Vejen hertil og der lossede 428 Heste.

Blandt de ca. 100 Passagerer, der befandt sig paa Skibet, var en Besætning paa 9 Mand fra den danske firmastede Skonnert „Dronning Agnes“, i hvilken der var opstaaet Brand, da Skibet var paa Vej til Spanien fra Island.

Enkelte af Passagererne fra Sagasen tog videre med Toget herfra. „Island“, der har haft en usædvanlig fin Rejse hertil, afgaar i Eftermiddag til København. Damperen medførte en stor Del Post, som blev omekspereret her fra.

Det var „Island“, der under Kongebesøget i Grønland i Sommer reddede den svenske Dampner „Belo“s Besætning højt oppe under Grønlands Kyst.

Efter sigende skulle nogle af disse skibe også have bragt humle med tilbage til Island, Vejle var jo kendt for sin humle, og Island havde spiritusforbud på den tid, der måtte kun indføres til medicinsk brug, så det lyder sansynlig nok.
Da det ikke er lykkedes at finde et ladningsmanifest fra disse ture, må det dog forblive et rygte.

Selve postgangen.

Ud fra de oplysninger vi har fra avisen og fra de breve og stempler, der kendes idag, ved vi, at der følgende datoer er ankommet post til videre befordring i Vejle.

1920.

15-08. 6-09. 12-10.

1921.

8-09. 13-10. 20-10.

1922.

8-9.

1923.

kendes ingen datoer.

1924.

8-7. 29-7. 15-8. 1-9.

1925.

25-7.

Ud over de her nævnte datoer, er det ret sikkert, at der er kommet flere transporter fra Island til Vejle, det er også meget sansynligt, at de har medbragt post, senere studier af gamle aviser samt andet kildemateriale må fortælle det. Skulle nogen have lyst og lejlighed til dette, vil de fleste oplysninger sikkert findes fra 1-7 til omkring 1-10 i aviserne, da udførelsestilladelsen fra Island kun var gældende for sommermånederne.

Det bør også her nævnes, at hestebestanden på Island var faldende på grund af den store eksport. Hestebestanden var i 1919 på 53000 heste, og i 1924 nede på ca. 51000 stk.

Stempeltyperne, som blev brugt ved ankomsten til Vejle var følgende:

Maskinstempel.

Dette stempel kendes med følgende datoer 15-8, 6-9, 12-10 1920.

Brottypestempel III b 2

Kendes 15-8 1920, 8-9, 13-10, 20-10 1921, og endelig den 1-9 1924.

Brottypestempel II b1 + b2.

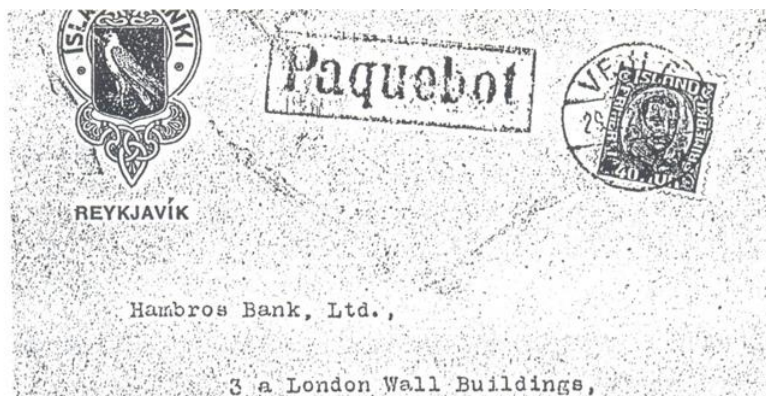
Disse stempler kendes:

8-9 1922

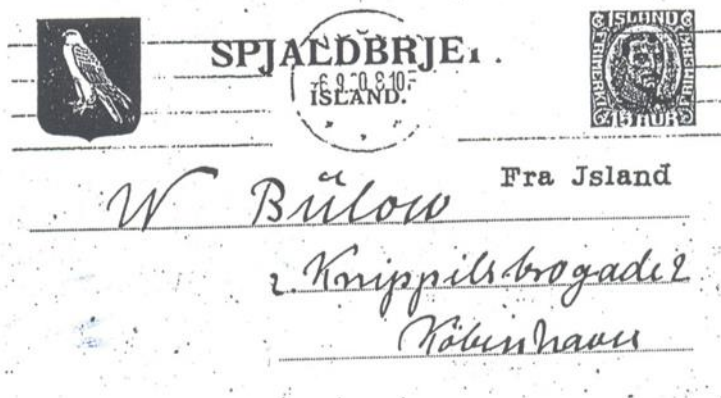
8-7 1924

25-7 1925

Derudover kendes der et PAQUEBOT stempel på brev, med ankomststempel bro II, fra Vejle den 29-7 1924.

Endelig dette mærkelige stempel som er skyld i at denne artikkel blev skrevet, Fra Jsland ankomststemplet med bro III b2 den 13-10 1921 og også med maskinstempel den 6-9 og den 12-10 1920. Stempelfarven kendes kun med violet farve.

Til slut vil jeg gerne bringe en stor tak til Torben Jensen og de andre fra Islandsklubben for deres hjælp med at samle datoer, da der ikke var blevet nogen artikel uden dem, ligeledes en stor tak til byhistorisk arkiv i Vejle for det store arbejde med at bladre og tygge sig igennem dele af Vejle Social Demokraten, og dermed finde artikler om skibenes ankomst til Vejle.

Follow-up IslandsKontakt No. 25, January 1997:

lidt mere om skibsposten fra Island til Vejle.
af Kristian Kristensen.

Siden jeg skrev den sidste artikel, er jeg blevet kontaktet af en del mennesker som har læst artiklen og som også havde kommentarer til den, det har været dejligt at opleve den interesse der har været om emnet, det giver jo naturligvis også blod på tanden til at skrive om nye oplysninger der er kommet for dagens lys om denne rute.

Ved et besøg i Vejle i efteråret var jeg naturligvis også en tur på byhistorisk arkiv for at gå på jagt efter nye oplysninger der kunne udbygge hvad vi allerede vidste om denne skibspostrute.

I en artikel i Vejle Amts Avis faldt jeg over følgende artikel fra den 19 - 8 22, som fortæller at Carl Sørensen igen har fået eneretten af forhandlingen af islandske heste for indeværende år. Endvidere fortælles det at priserne ville falde med ca. 100 kr. Dette skyldes hovedsagelig faldende fragtpreiser.

17-8-22 500 islandske Heste til Vejle.

Hestehandler Carl Sørensen
har igen i Aar faaet over-
draget Importen.

„Aarh. Amtstid.“ meddelte i et
Privattelegram i Morges, at Heste-
handler Carl Sørensen, Vejle, havde
faaet Eneret paa Indførsel af 2000
Islandske Heste til Danmark. Vi
henvendte os derfor til Hr. Sørensen
for at faa nærmere Oplysninger.

Ja, Oplysningen er kunrigtig for
saa vidt jeg har faaet overdraget
Eneretten til Indførsel af Islandske
Heste, udtalte Hr. Sørensen, men

det drejer sig kun om et Antal af
500. Sidste Aar indførte jeg 1500.

Prisen vil i Aar blive ca. 100 Kr.
lavere end i Fjor og vil komme til
at ligge tæt op ved 500 Kr. pr.
Stk. Nedgangen i Prisen skyldes
hovedsagelig Fragten, da Efter-
spørgslen fra England har været
stor i Aar og Prisen som Følge
deraf fast.

Den første Sending, ca. 200, ven-
tes hertil i Midten af September,
og Resten sidst i Oktober.

Købet er betinget af, at Hestene
ikke maa genudføres til England,
ligesom der heller ikke fra andre
Lande maa indføres Islandske Heste
hertil.

Alle Hestene bliver udløstede i
Vejle.

Siden den første artikel blev skrevet er der dukket et hidtil ukendt brev op fra denne
skibspostrute.

I den sidste artikel kendte vi intet til transporter foregået i 1923, men var rimelig sikre på at der havde været nogle, da vi jo kender til dem i både 24 og 1925.

Det er nu lykkedes at finde artikler i Vejle Amts Avis omhandlende transporter fra dette år.

Islandske Heste til Vejle.

18 Aug 1923
Dampskibet »Godafoss« er i Gaar afgaaet fra Island med ca. 200 islandske Heste til Hestehandler Carl Sørensen, Vejle. Hestene er tildels allerede solgt til De samvirkende jyske Husmandsforeninger. De ventes her til Vejle i Dagene omkring den 26. August.

28 Aug 1923
Da de Islandske Heste kom.

Til den beregnede Tid lagde »Godafoss« til Bolværket, modtaget af en nysgerrig Skare, der dog maatte øve deres Taalmodighed, for først ved 9-Tiden begyndte man at losse de 159 Heste, men saa gik det ogsaa hurtigt, saa man var færdig hen paa Natten. Hestene, der er i god Foderstand, blev ledet om paa Eugen bag Havnen.

De første Dage, »Godafoss« var i Søen, var det haardt Vejr, og Skibet rullede voldsomt i Søen, men Overførslen foregik dog uden Uheld.

»Godafoss« medførte foruden Hestene en halv Sneepassagerer til København samt Gods og Post.

Skibet afgik herfra tidlig Søndag Morgen til København, hvortil det ankom ved 4-Tiden i Gaar Eftermiddags.